

Љубомир Симовић

БЕСЕДА О МОЛИТВИ

С обзиром на место на коме се данас налазимо – стару српску архиепископију Жичу – и с обзиром на дан у коме смо се у Жичи окупили – празник Преображења Господњег – а понајвише с обзиром на страдања која су нас у овом веку задесила, и која управо ових дана добијају најцрње облике и највеће размере – чини ми се да би најпримереније било да моја данашња беседа овде буде молитва.

Ово је век крвавих светских ратова и револуција, век Аушвица и Гулага, век Шумарица и Јасеновца, век понижења и патњи. И тај век сада, на свом измаку, покушава да поправи утисак, и да се, бар у својим последњим годинама, представи бољим но што је био: као век борбе за људска права. Међутим, борба за људска права показала се као веома згодан облик борбе за државне интересе. Чини се да су људи данас много беспомоћнији него што су били у временима у којима се за њихова права нису залагале моћне државе и свемоћне међународне организације. Што је више заштитника, све је више незаштићених. Како обраћања тим заштитницима никоме не доносе никаквог добра, остаје нам да се опет, као у давна времена, обратимо нашим угашеним и ипчилелим свецима.

С обзиром на околности у којима смо се нашли, за нашу бисмо молитву могли позајмити речи из молитве којом се, негде око 1242. године, неки непознати калуђер из Милешеве обратио Светоме Сави: »Пожури се, Саво Свети, и пакости избави нас, јер јади велики и ратни рабе твоје обузимају.« Не с мање разлога, могли бисмо се послужити и речима којима је, негде око 1330. године, вероватно Данило Старији, молио Богородицу да Христа »умоли да се избавимо од најезде

паганске, и од сваког вреда, и међусобног рата«. Очито је да бисмо ми данас пред наше свеце могли изаћи са истим оним жалбама и молитвама с којима су пред њих излазили наши несрећни преци пре седам или осам стотина година. Што значи да се несрећне околности за нас ни током толиких стотина година нису промениле. Међутим, ако се нису промениле те околности, променили смо се ми. Променили смо се толико, да би нам се могло десити да Свети Сава, кога призивамо, чује наше молитве, и одазове се нашим вапајима, и пожури да дође да нам у невољи помогне, али да нас, дошавши међу нас, не препозна.

Ми смо своје лице, и своју судбину, предали у руке вођа и далековидаца који једва да и на крају виде оно што су морали видети на почетку. Ми смо допустили да и наши митови и симболи, који нас дефинишу и изражавају, падну у њихове руке. У њиховим рукама, ти митови и симболи су се изобличили. С њима смо се, а да то нисмо ни опазили, изобличили и ми сами. А то што су они од нас направили ми смо прихватили као оно што и треба да будемо. И почели смо да се поносимо оним од чега би требало да се лечимо.

Зато што нисмо свесни својих болести, и њихових узрока, ми се претварамо у болестан народ у расулу, народ који остаје и без крова над главом, и без темеља под ногама. После једне сабласне битке, која је изгубљена пре него што је и почела, овај по ко зна који пут преварени народ је избачен из својих кућа и прогнан из својих градова. У тим страшним бежанијама без краја, без циља, и без наде, деца умиру, а људи се убијају. По тим каменованим бежанијама, у којима се већ преко две недеље вуче преко двеста хиљада првомученика, туку авиони и топови, а најмоћнији међу моћнима то гледају мирно и без протеста, јер сматрају да ми, и сами друге народе подижући у бежаније, ништа боље нисмо ни заслужили. Руку на срце, таквој правди не би могло бити приговора. Не би могло бити приговора, ако би се сва права, и сви злочини, мерили истом мером и истим законом, без обзира на то чији су. Међутим, оно што се нама не опрашта, другима се допушта. Другима се и злочин оправдава као нужна одбрана, а нама се и за нужну одбрану суди као за злочин. Захваљујући том дволичном кантару, и тим теговима чија је тежина релативна, ми нисмо само поражени, него смо и понижени, и прокажени, и изопштени. И требаће нам многе деценије да се, ако будемо имали среће и снаге, са ове мете помакнемо, и да се од оволиког и оваквог страдања опоравимо. Можда тај опоравак треба да започнемо исповешћу и молитвом.

Молитвом у којој ћемо молити Бога да нам помогне да прогледамо и да схватимо где смо.

Да нам помогне да видимо цео пут којим смо доведе дошли, и да препознамо лица оних који су нас доведе довели.

Да нам покаже где ћемо стићи, и да нам покаже како ћемо завршити, ако наставимо овим путем, за овим путовањима.

Да нам помогне да се избавимо из руку ових трговаца, који криво мере, и из руку ових судија, који криво суде.

Да нам помогне да се ослободимо ових газда са свих страна, који газдују по нашој кући без домаћина.

Да нам помогне да се суочимо са чињеницом да су моћници овога света баш нас изабрали за највеће кривце и грешнике; али и са чињеницом да смо им и ми сами помогли у таквом избору.

Да га молимо да нам буде ослонац, који ће нас у овом падању зауставити, и да нам буде крило, које ће нас из овог падања понети увис.

И да га молимо да нам помогне да, после свих ових црних гласова који нас одасвуд салећу, доживимо дан у коме ће до нас, као једина вест, допрети она песма која се некад у овим крајевима певала у ово доба године:

Иде јесен, иду благи дани.

